

3. Якіх якасцей характару не хапае гераіні (*стараннасці, уважлівасці, працавітасці, гасціннасці, дабрыні, настойлівасці*)?
4. З якім настроем трэба чытаць верш (з *вясёлым, сумным, незадаволеным*)? Чаму?

Што аб'ядноўвае творы «Калі ранец лёгкі і калі цяжкі?» Ніла Гілевіча і «Ці так чытала?» Мар'яна Дуксы?

Параўнайце герояў гэтых вершаў. Чым яны адрозніваюцца?

Давайце абмяркуем. Уявіце, што вы сустрэліся з гераіняй верша. Якія парады дасце дзяўчынцы, каб яна дабілася поспехаў у вучобе?

Маўленчая размінка. Прачытайце ўрывак з верша Міколы Чарняўскага. Правільна вымаўляйце гукі [ў], [дз'], [ц'].

Звініць званок, рассыпаў смех наўкола —
Ён сумаваў без нас у вольны час.
Дзень добры, верасень!
Дзень добры, школа!
Дзень добры, наш утульны, светлы клас.

Свабодліць — весяліцца, забаўляцца, дурэць; рабіць так, як захацацца.

ВАСІЛЬ ХОМЧАНКА

Крыўда

Вярнуўся Косцік са школы злос-
ным.

— Ты чаму такі? — спытала маці.

— Мне двойку паставілі. За ката.

— За якога ката?

— Вось, — раскрыў Косцік сшытак. — Хіба
я дрэнна яго намалюваў?

Кот быў прыгожы. Хвост — трубой, вусы
белыя, шэрць, як у тыгра, паласатая.

— Добры кот, — сказала маці.

— А настаўніцы не спадабаўся. Двойку паста-
віла.

— Ты, магчыма, сваволіў на ўроку выяўлен-
чага мастацтва?

— Не, — адказаў Косцік. — У нас сённа не было выяўленчага мастацтва. Я намаляваў яго на ўроку матэматыкі.

Паводле Васіля Хомчанкі.

Паразважайце, пра што маглі гаварыць маці з сынам.

Трэба яму патлумачыць, што на ўроку нельга займацца пабочнымі справамі.

---

1. Чаму Косцік вярнуўся са школы ў дрэнным настроі?
2. Паразважайце, за што настаўніца паставіла Косціку двойку.
3. Якія паводзіны і дзеянні вучняў спрыяюць паспяховаму навучанню?
4. Як вы разумеете сэнс назвы апавядання?

Размяркуйце ролі і выразна прачытайце твор па ролях.

Творчае заданне

1. Разгледзьце малюнкi (с. 21).
2. Адкажыце на пытанні.
  - 1) Чым займаліся на палянцы звяры?
  - 2) Каго Зайчык убачыў на дарозе? Куды ішлі звяры?
  - 3) Чаму Зайчык заплакаў? Хто яго супакоіў?

- 4) Куды прыйшоў Зайчык? З якой мэтай?
5) Як яго сустрэлі Бусел-настаўнік і вучні?

3. Складзіце невялікую казку па малюнках. Выкарыстайце апорныя словы, спалучэнні слоў і сказы.

Апорныя словы, спалучэнні слоў і сказы: на палянцы; гулялі ў футбол; на варотах; сумны Зайчык; па дарозе; з ранцамі; заплакаў; таксама хоча вучыцца; Сарока; пачала супакойваць; папрасіць у бацькоў; новенькі ранец; адправіўся ў лясную школу; прывітаўся; Бусел-настаўнік запрасіў сесці; Зайчык узрадаваўся; стаў вучнем.

4. Вызначце галоўную думку складзенай казкі.

ПРАВЕРЦЕ СЯБЕ

Ведаю...

1. Хто з герояў сказаў гэтыя словы?
  - а) Зімой нас шукайце на карце,
Вясной — на радзімай зямлі;
  - б) — Паглядзі,
Што я прынёс:
«Дзесяць» у кожным сшытку!..;
  - в) Так вучыла, так гартала —
толькі тройку атрымала!
Можа, я не так чытала?..
2. Адкажыце на пытанні.
  - а) Чаму Лёўку з верша Ніла Гілевіча «Калі ранец лёгкі і калі цяжкі?» ранец здаваўся то лёгкім, то цяжкім?
  - б) Чаго не хапала ў характары гераіні з верша «Ці так чытала?» Мар'яна Дуксы?
  - в) Якое цвёрдае слова даў сам сабе Косцік з апавядання Лідзіі Арабей «Новы сшытак»? Чаму?

Разумею, магу растлумачыць...

1. Які твор з гэтага раздзела асабліва спадабаўся? Чаму?
2. Якія ўменні і якасці, на вашу думку, трэба развіваць у сябе, каб пазнаваць невядомае?